

I

„Jsem jiná, cítím to,“ zašeptala.

Nikdo nevěnoval jejím slovům pozornost. Zatímco se kolem ní točily matrony, jedna jí upravovala závoj, druhá cop, jiná pentli, niřařka jí zkracovala spodničku a vdova po tesaři jí navlékala vyšívané punčochy, nehybná dívka měla dojem, že se stala předmětem; předmětem nepochybně dostatečně poutavým a vášním, aby přitáhl pozornost sousedek, ale přesto předmětem.

Anne sledovala sluneční paprsek, který vytryskl z vysokého okna a šikmo teď procházel světnicí. Usmála se. Mansarda, jejíž šero právě porušil zlatý proud, se podobala lesnímu podrostu za rozbřesku, jenom tu místo vřesu byly koše prádla a místo laní ženy. Navzdory neustálému švitoření poslouchala Anne podivné ticho vládnoucí v místnosti, pokojné, husté ticho, které přicházelo zdálky a předávalo jakýsi vzkaz tlumený štěbetáním kmoter.

Anne otočila hlavu v naději, že ji aspoň některá z měšťek zaslechla, ale nezachytila jediný pohled; musela se podrobit a dál snášet jejich tvrdošijnou snahu co nejlépe ji vyšňořit, a už pochybovala, že pronesla tuto větu: „Jsem jiná, cítím to.“

Co k tomu ještě mohla dodat? Za chvíli se provdá, a přesto už od rána vnímá pouze jaro, které rozvíjí poupata. Příroda ji přitahovala mnohem víc než její snoubenec. Anne tušila, že štěstí se skrývá ven-

ku, za nějakým stromem, jako králík; viděla špičku jeho nosu, vnímala jeho přítomnost, jeho výzvu, netrpělivost... Nohy toužily utíkat, chtěla se válet v trávě, objímat stromy, z plných plic vdechovat vzduch prosycený pylem. Pro ni byl největší událostí tento den sám, svěží, oslňující, štědrý, ne její svatba. To, co se s ní dělo – totiž že se sňatkem spojí s Philippem –, vypadalo směšně ve srovnání s touhle nádherou, s dubnem, který přinášel novou sílu polím a lesům, ta síla rozveselovala kukačky, petrklíče, máčky. Jak ráda by Anne utekla z tohoto místa, kde probíhaly přípravy ke svatbě, s jakou chutí by se vytrhla z rukou, které ji zkrášlovaly, a nahá se vrhla do blízké řeky.

V šeru na opačné straně okna vykreslil kužel světla na nepravděpodobně bílé stěně krajkoví záclony. Anne by se nikdy neodvážila porušit ten úchvatný paprsek. I kdyby jí oznámili, že dům hoří, zůstala by bez hnutí sedět na stoličce.

Zachvěla se.

„Co říkáš?“ zeptala se jí sestřenice Ida.

„Nic.“

„Myslíš na něj, vid’?“

Anne sklopila čelo.

Budoucí nevěsta potvrdila její dohady a Ida se rozchechtala pronikavým smíchem plným necudných narážek. V posledních týdnech bojovala s žárlivostí a podařilo se jí pouze vyměnit tenhle sžíravý pocit za rozpustilý výsměch s chlípným zabarvením.

„Anne už se vidí v náruči toho svého Philippa!“ prohlásila trochu stísněným hlasem směrem do místnosti. „To bude pěkně vášnivá noc. Nechtěla bych být dneska večer jejich matrací.“

Ženy zabručely, jedny jako by soucítily s Anninou domnělou touhou, jiné aby pokáraly Idinu vulgárnost.

Najednou se otevřely dveře.

Až s divadelní majestátností vstoupily Annina teta a babička.

„Konečně poznáš, mé dítě, co dnes uvidí tvůj manžel,“ prohlásily jedním hlasem.

Jako by tasily dýku, vytáhly vdovy ze záhybů svých černých šatů dvě skříňky z cizelované slonoviny, které delikátně pootevřely: v každé z nich bylo zrcadlo ve stříbrném rámu. Ve světnici to zašumělo překvapením, přítomné ženy si uvědomily, že jsou svědky nevídané záležitosti: zrcadla nepatřila k jejich každodennímu životu, a pakliže některá z nich nějaké vlastnila, pak to bylo jen vybroušené cínové zrcadlo z leštěného kovu, nabízející matný, zkreslený, zastřený odraz; tahle skleněná zrcadla ukazovala skutečnost v čistých liniích a živých barvách.

Všechny vykřikly obdivem.

Dvě kouzelnice sklízely se zavřenýma očima lichotky a uznalé poznámky, načež neprodleně vyplnily své poslání. Teta Godeliève se postavila proti Anne, babička Franciska za ni, každá držela v natažené paži jedno zrcadlo jako štít. Slavnostně, vědomy si své důležitosti, vysvětlily dívce, jak se má dívat:

„V předním zrcadle je vidět zrcadlo vzadu. Tak se uvidíš zezadu nebo z profilu. Řekni nám, jak se máme správně postavit.“

Ida přistoupila blíž a se závistí v hlase pronesla chtivě:

„Kde jste to vyčenichaly?“

„Půjčila nám je paní hraběnka.“

Přítomné ženy zatleskaly vynalézavosti Anniny ba-

bičky a tety: jenom vznešená dáma vlastnila podobný poklad, podomní obchodníci nenabízeli tento druh zboží obyčejným lidem, příliš chudým na takovou koupi.

Anne se podívala do kulatého rámu, uzřela své stažené rysy, ocenila umně spletené vlasy, které vytvářely z její světlé kštice rafinovaný účes, udivilo ji, že má tak dlouhý krk a tak malé uši. Přesto měla podivný dojem: sice v zrcadle nespatriła nic nepřijemného, ale neviděla ani nic blízkého, pozorovala cizinku. Její obličej z anfasu, ze strany či zezadu mohl být její, ale stejně mohl patřit jakékoli jiné ženě; nepodobala se sama sobě.

„Jsi spokojená?“

„Ach ano! Děkuju.“

Anne jen projevila vděčnost tetě za její starostlivost a péči; nebyla marnivá a už zapomněla na to, co zhlédla v zrcadle.

„Uvědomuješ si vůbec, jaké máš štěstí?“ zajechla babička Franciska.

„Ale jistě, uvědomuju,“ zaprotestovala Anne, „mám velké štěstí, že vás mám.“

„Ne, mluvila jsem o Philippovi. V naší době nenajdeš moc vhodných mužů.“

Sousedky vážně přikývly. V Bruggách nebylo teď nic vzácnějšího než muži. Město nikdy nezažilo takový nedostatek... Muži zmizeli. Co zbývalo? Jeden mladík na dvě ženy? Dokonce možná i na tři. Ubohé Flandry, drtil je podivný úkaz: nouze o mužské pohlaví. Během několika desetiletí se znepokojivě snížil stav mužské populace na severu Evropy. Mnoho žen se muselo rozhodnout, zda budou žít jako svo-

bodné, či půjdou do kláštera jako bekyně; některé se vzdaly mateřství; ty nejsilnější ženské osobnosti se naučily Herkulovým řemeslům, kovářství či truhlářství, aby ve městě nic nechybělo.

Nitářka zaslechla v tónu své přítelkyně odsouzení a stihla ji přísným pohledem.

„Bůh tomu chtěl!“

Babička Franciska se zachvěla v obavách, aby ji neobvinili z rouhačství. Opravila se:

„Přirozeně že na nás tuto zkoušku seslal Bůh! To Bůh povolal naše muže na křížové výpravy. Ve jménu božím umírají v bojích s nevěřícími. Bůh na ně sesílá smrt na moři, na cestách či v hlubokých lesích. Bůh je zabíjí při práci. Bůh je povolává k sobě dříve než nás. To On nám přikazuje, abychom bez nich zahnívaly v samotě.“

Anne pochopila, že babička Franciska Boha neshání; v její řeči bylo více hrůzy než úcty, popisovala Ho jako plenítele, kata a vraha. Anne se však nezdálo, že Bůh by byl takový ani že On působí na tom poli, kde Ho její babička viděla.

„Ty, Annetko,“ pokračovala vdova, „prožiješ život, jakým žily ženy dříve: budeš mít manžela a spoustu dětí. Máš velké štěstí. Navíc ten tvůj Philippe není ošklivý... Že mám pravdu, dámy?“

Přítomné se smíchem přisvědčily, některé byly na rozpacích, jiné rozjařilo, že se mohou vyslovit k takovému tématu. Šestnáctiletý Philippe byl vzorem pěkného silného vlámského hochy s pevným tělem, dlouhýma nohama, širokého v ramenou, se světlou pletí a plavou hřívou.

Teta Godeliève zvolala:

„Víte, že snoubenec stojí na ulici a čeká, až se mu jeho vyvolená ukáže?“

„Ne!“

„Ví, že jí pomáháme s přípravami, a chce ji aspoň zahlédnout. Vodu na oheň! Kdyby člověk mohl zemřít netrpělivostí, myslím, že už by byl mrtvý.“

Anne se přiblížila k oknu, rámy vykryté naolejovaným papírem byly otevřené, aby sem mohl proudit jarní vzduch; dávala si pozor, aby nepřerušila světelný paprsek, vyklonila se na jedné straně a uviděla rozesmátého Philippa, jak stojí na vlhké dlažbě chodníku; přišel sem do Saint-André z Brugg s přáteli a teď s nimi před domem rozprávěl; Saint-André, kde žila babička Franciska, byla vesnice vzdálená jednu míli od velkého města. Ano, Philippe se neustále díval do posledního poschodí domu, čekal na ni, rozpálený a natěšený.

Zahřálo ji to u srdce. Už nesmí pochybovat!

Anne bydlela v Bruggách rok. Předtím poznala pouze odloučený statek na severu, pod tíživými mračny, uprostřed páchnoucí, vlhké roviny; žila tam s tetou a sestřenicemi, svou jedinou rodinou, protože maminka jí zemřela, když ji přiváděla na svět, a jméno Annina otce neudala. Dokud byl hlavou rodiny strýček, zůstávali všichni na statku; po jeho smrti se však teta Godeliève rozhodla, že se vrátí do Brugg, kde žili její bratři. Nedaleko prožívala babička Franciska své poslední dny v Saint-André.

Pokud pro Godeliève představovaly Bruggy uklidňující návrat ke kořenům, pro Anne, Idu, Hadewijch a Bénédicte – její tři sestřenice – znamenalo město šok: z venkovanek se staly měšťky a z holčiček dívky.

Nejstarší Ida byla rozhodnutá, že si rychle najde

muže, a útočila na svobodné chlapce se skoro mužským zápalom a odvahou, ktoré od ní mužskou omladinu spíše odrazovaly. A tak Philippe, za nímž běhala do ševcovského krámu, kde tovaryšil, nejdříve na Idino dvoření odpovídal, ale potom začal nadbíhat Anne. Každé ráno jí přinášel květinu a Idě bez okolků přiznal, že mu pouze posloužila jako stupínek, aby získal její sestřenici.

Tenhle jeho poměrně banální manévr způsobil spíše lítost a zklamání Idě; Anne příliš pyšná nebyla. Nepohlížela na bytosti kolem sebe stejnými očima jako její družky: zatímco dívky považovaly ševcovského tovaryše za pěkného silného chlapíka, Anne v něm viděla sotva dospělého hošíka s příliš dlouhými nohama, překvapeného svým novým vysokým tělem, které se stěží vešlo do dveří. Bylo jí ho líto. Rozpoznávala v něm ještě dětské, skoro dívčí rysy – jemné vlasy, měkká ústa, bledou pleť. V jeho hlubokém, zvučném hlase zaslechla občas při vzrušení, váhání či dojetí tóny vysokého chlapeckého hlásku, jenž ho vracel do dětství. Když šla v jeho společnosti na trh, pozorovala ho jako lidskou krajinu, vlnící se, nestálou, která se proměňovala; a hlavně to ji k němu přitahovalo a poutalo, neboť ji uchvacovalo, jak rostliny rostou.

„Chceš, abych byl šťastný?“ Takovou otázku jí Philippe jednoho dne položil. Zrudla tehdy a zareagovala ihned a upřímně:

„Ano, jistě.“

„Opravdu šťastný?“ naléhal.

„Ano.“

„Tak se staň mou ženou.“

Tato perspektiva už ji okouznila méně: cože, on také?